

C O D E X A L I M E N T A R I U S

World Health
Organization

Food and Agriculture
Organization of
the United Nations

Codex Alimentarius jest zbiorem przyjętych w skali międzynarodowej norm żywnościowych, praktyk, zaleceń i wytycznych wykorzystywanych przez urzędowe służby kontroli, przemysł rolno-spożywczy oraz środowiska naukowe.

1. INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

1.1. Zakres działalności

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), funkcjonująca od 1 stycznia 2003 roku, wykonuje zadania na podstawie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 44 z póź. zm.). Celem działania IJHARS jest ochrona praw i interesów konsumentów oraz producentów poprzez eliminowanie z rynku produktów zafałszowanych, kontrolę znakowania żywności umożliwiającą świadomy wybór oferowanych produktów oraz ułatwianie wymiany handlowej na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego Unii Europejskiej i z państwami trzecimi. Wymagania jakości handlowej dynamizują produkcję towarów o coraz wyższej jakości, podnosząc ich konkurencyjność, a tym samym przyczyniają się do spełnienia coraz wyższych oczekiwań konsumentów.

Powyższy cel działania IJHARS realizowany jest poprzez:

- eliminowanie z rynku produktów o niewłaściwej jakości,
- walkę z zafałszowaniami i nieuczciwą konkurencją,
- zarządzanie zagrożeniami na rynkach rolnych,
- promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych podlega Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ustawowe zadania IJHARS realizowane są przez następujące organy:

- Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, podległego ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych, którego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,
- Wojewodów przy pomocy wojewódzkich inspektorów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, jako kierowników wojewódzkiej inspekcji jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, wchodzących w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze organizacyjnej IJHARS znajdują się:

- Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w skład którego wchodzi wydziały merytoryczne, Centralne Laboratorium oraz laboratoria specjalistyczne,
- wojewódzkie inspektoraty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

1.2. Zadania IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych nakłada na IJHARS obowiązek realizacji zadań w zakresie:

- kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym oraz importowanych z państw trzecich,
- ułatwiania eksportu polskich produktów,
- dokonywania oceny i wydawania świadectw w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- nadzoru nad jakością handlową w zakresie jaj i mięsa drobiowego oraz tusz wieprzowych, wołowych i z innych zwierząt,
- ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych,
- kontroli *ex post* prawidłowości transakcji finansowanych z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej,
- wydawania zaświadczeń potwierdzających pochodzenie mięsa wołowego z dorosłych osobników męskich, uprawniających do otrzymania unijnych refundacji,
- realizacji zadań delegowanych przez agencje płatnicze, umożliwiających otrzymanie przez producentów rolnych finansowego wsparcia z funduszy unijnych,
- współpracy z międzynarodowymi instytucjami zajmującymi się kontrolą jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych i ich obrotem,
- współpracy z międzynarodowymi organizacjami, zajmującymi się tworzeniem norm żywnościowych,
- prowadzenia Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- pełnienia roli Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ.

Zadania realizowane przez IJHARS przypisane odrębnymi ustawami i rozporządzeniami krajowymi i unijnymi, w tym:

- nadzór nad rynkiem nawozów,
- nadzór nad rynkiem świeżych owoców i warzyw,
- nadzór nad certyfikacją chmielu i produktów chmielowych,
- nadzór w rolnictwie ekologicznym,
- kontrola jakości handlowej wyrobów winiarskich,
- ważenie lub pomiar surowców energetycznych.

1.3. Polityka Jakości

IJHARS jest jednym z nielicznych urzędów w Polsce, który od 2005 roku posiada certyfikowany system zarządzania jakością zgodnie z normą PN-EN ISO 9001:2001 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”. W 2007 roku po poddaniu się kolejnemu auditowi kontrolnemu, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych utrzymała ważność certyfikatu na kolejny rok.

2. KOMISJA KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO

2.1. Rys historyczny

Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO jest najważniejszą organizacją międzynarodową zajmującą się bezpieczeństwem żywności, zdrowiem konsumentów i zapewnieniem uczciwych praktyk w handlu żywnością. Powstała w 1963 roku w ramach Wspólnego Programu dla Norm dotyczących Żywności powołanego przez Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ (ang. *Food and Agriculture Organization of the United Nations* - FAO) oraz Światową Organizację Zdrowia (ang. *World Health Organization* - WHO). *Codex Alimentarius* jest zbiorem przyjętych w skali międzynarodowej norm żywnościowych, praktyk, zaleceń i wytycznych wykorzystywanych przez urzędowe służby kontroli, przemysł rolno-spożywczy oraz środowiska naukowe.

Forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO oraz jej ciał pomocniczych jest miejscem deklarowania potrzeb i oczekiwań zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorców przemysłu rolno-spożywczego. Z tego właśnie powodu zwiększa się zaangażowanie w jej prace organizacji pozarządowych, a w szczególności zrzeszeń konsumenckich i stowarzyszeń producentów żywności.

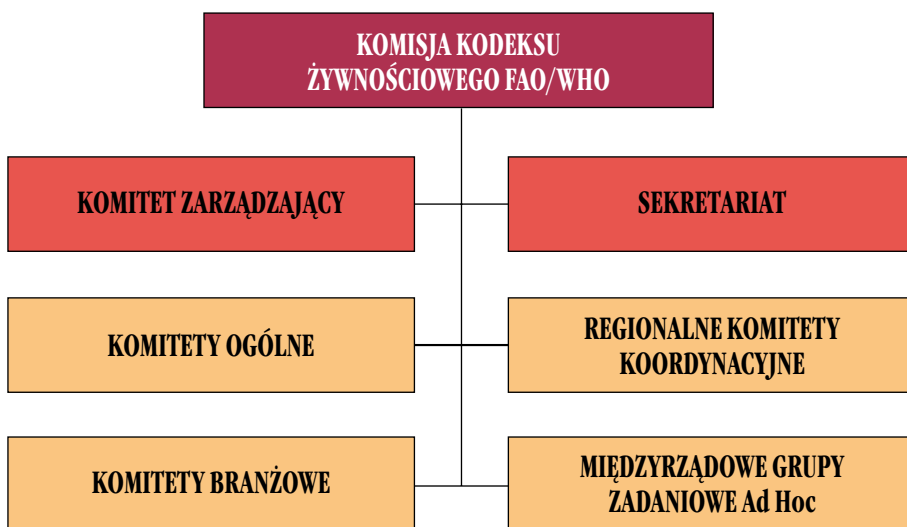
W Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i jej komitetach panuje atmosfera współpracy i powszechnego konsensusu z uwagi na wspólny cel - ochronę zdrowia i zapewnienie uczciwych praktyk w handlu międzynarodowym. Kodeksy praktyk i zalecenia zawarte w *Codex Alimentarius* dostarczają szeregu uznanych na szczeblu międzynarodowym wytycznych dla istniejących już zakładów przetwórczych, wytycznych do organizowania systemów nadzoru nad bezpieczeństwem produktów żywnościowych, stosowania wewnętrznych metod kontroli dla nowych lub rozwijających się zakładów przetwórczych, a także wskazówek dotyczących wybranych dziedzin związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, kontrolą i monitorowaniem jakości żywności.

Kodeksowe normy jako dokumenty dobrowolne, tworzą płaszczyznę porozumienia pomiędzy odbiorcą a dostawcą w obrocie międzynarodowym, pozwalając na jasne

sprecyzowanie oczekiwań odbiorcy i deklarację dostawcy, dotyczącą wysokiej jakości oferowanych produktów żywnościowych.

Obecnie członkami Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO jest 175 państw. W pracach Komisji uczestniczyć mogą obok państw członkowskich, państwa zainteresowane normami żywnościowymi, na zasadach określonych dla obserwatorów. Obserwatorami mogą być również międzynarodowe organizacje rządowe i pozarządowe, które mają prawo zgłaszać uwagi na każdym etapie tworzenia norm, z wyjątkiem ustaleń końcowych, w których przywilej głosowania mają tylko członkowie komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

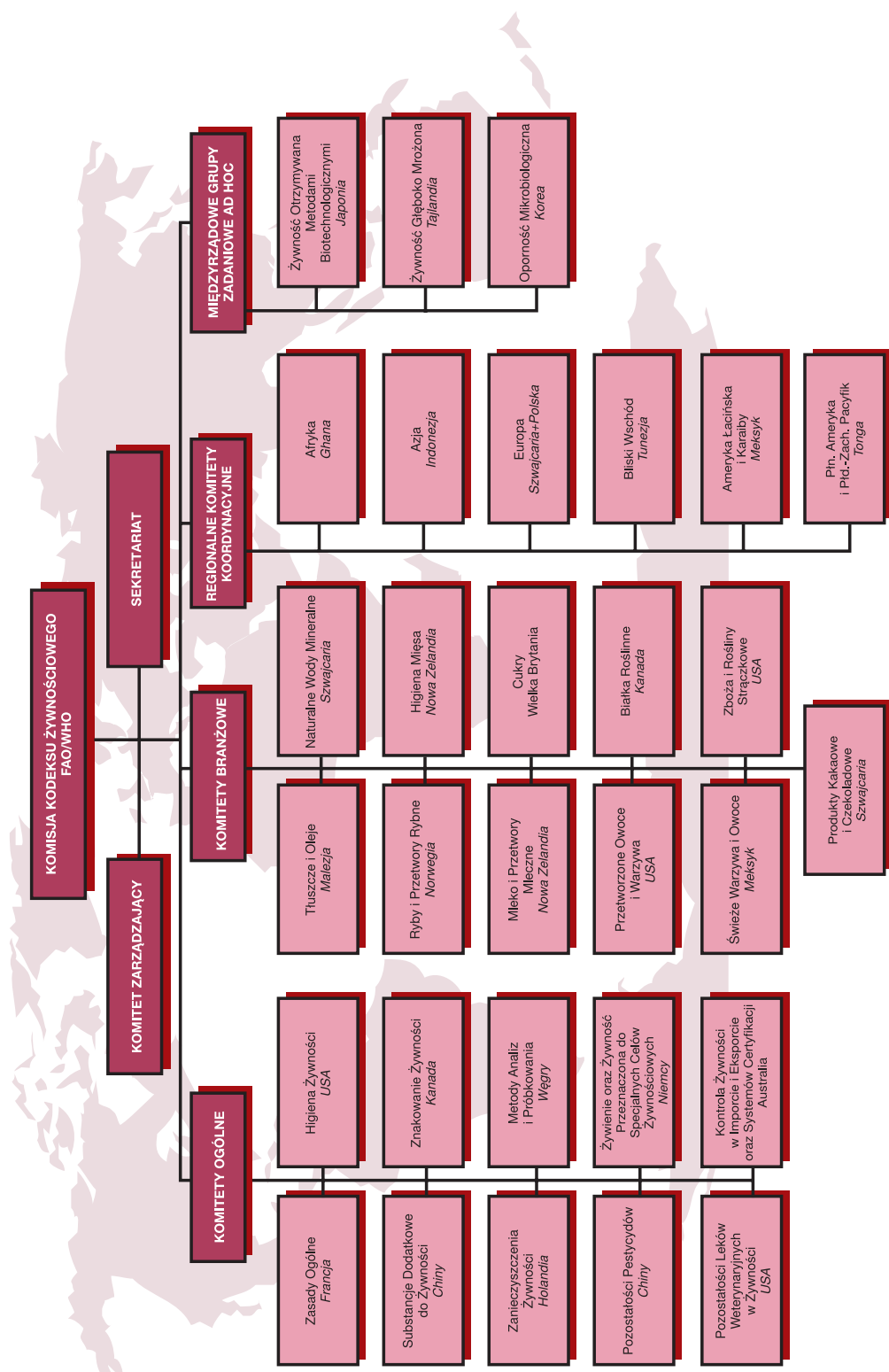
Normy kodeksowe, wytyczne, zalecenia i inne dokumenty tworzone są przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, jej 10 Komitetów Ogólnych, 7 Komitetów Branżowych, 6 Regionalnych Komitetów Koordynacyjnych i 3 Grupy Zadaniowe *Ad Hoc* o bardzo szerokim spektrum działania (rys.1a, 1b).

Rys.1a. Ogólny schemat organizacyjny Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

2.2. Zadania Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

- ochrona zdrowia i interesów konsumentów,
- zapewnienie uczciwych praktyk w międzynarodowym handlu żywnością,
- promocja współpracy pomiędzy wszystkimi rządowymi i pozarządowymi organizacjami zajmującymi się tworzeniem norm żywnościowych,
- określanie priorytetów prac, inicjowanie i kierowanie przygotowaniem projektów norm przy pomocy właściwych organizacji,

Rys.1b. Schemat organizacyjny Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, z wyszczególnionymi komitetami.

- zatwierdzanie opracowanych regionalnych i światowych norm oraz publikowanie ich w Kodeksie Żywnościowym,
- przegląd opublikowanych norm w świetle postępującego rozwoju nauki i techniki.

2.3. Zadania Komitetów Ogólnych Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych

- opracowywanie ogólnych zasad funkcjonowania Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO;
- opracowywanie zasad wypracowywania dokumentów kodeksowych;
- wypracowywanie zakresów działań komitetów ogólnych i branżowych, regionalnych komitetów koordynacyjnych oraz międzyrządowych grup problemowych;
- opracowywanie kodeksu etyki w międzynarodowym handlu żywnością.

Kraj aktualnie goszczący: Francja

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Substancji Dodatkowych do Żywności

- ustalanie maksymalnych poziomów zawartości poszczególnych substancji dodatkowych do żywności;
- opracowanie priorytetowej listy substancji dodatkowych;
- określenie klas funkcyjnych poszczególnych substancji dodatkowych do żywności;
- rekomendowanie wymogów dotyczących identyfikacji oraz czystości substancji dodatkowych do żywności;
- ustalenie metod analiz zawartości substancji dodatkowych w żywności;
- opracowywanie norm, kodeksów praktyki w kwestiach powiązanych, takich jak: znakowanie substancji dodatkowych do żywności sprzedawanych jako takie, zasady stosowania substancji dodatkowych w żywności, zasady analizy ryzyka.

Kraj aktualnie goszczący: Chiny

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Zanieczyszczeń Żywności

- ustalanie maksymalnych poziomów zawartości poszczególnych zanieczyszczeń oraz substancji toksycznych naturalnie występujących w żywności i środkach żywienia zwierząt,

- opracowanie priorytetowej listy zanieczyszczeń i substancji toksycznych,
- rozważanie metod analiz identyfikacji zanieczyszczeń oraz substancji toksycznych naturalnie występujących w żywności i środkach żywienia zwierząt;
- opracowywanie norm i kodeksów praktyki w kwestii analizy ryzyka, zapobiegania i redukcji zanieczyszczeń w żywności;
- rozważanie pozostałych kwestii dotyczących zanieczyszczeń oraz substancji toksycznych, naturalnie występujących w żywności i środkach żywienia zwierząt.

Kraj aktualnie goszczący: Holandia

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Higieny Żywności

- przygotowywanie podstawowych zasad dotyczących higieny żywności wszystkich rodzajów;
- opracowywanie postanowień w zakresie higieny w odniesieniu do żywności szczególnego charakteru;
- rozważanie, zmiana i akceptacja wymagań higienicznych zawartych w normach na poszczególne produkty, a także w innych dokumentach kodeksowych;
- typowanie obszarów, które wymagają szacowania ryzyka mikrobiologicznego na poziomie międzynarodowym;
- rozważanie kwestii zarządzania ryzykiem mikrobiologicznym w odniesieniu do higieny żywności;
- rozważanie specyficznych problemów związanych z higieną żywności.

Kraj aktualnie goszczący: Stany Zjednoczone Ameryki

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Znakowania Żywności

- opracowywanie postanowień dotyczących znakowania wszystkich rodzajów żywności;
- rozważanie, zmiana i akceptacja szczegółowych postanowień dotyczących znakowania, skierowanych przez inne komitety kodeksowe;
- rozważanie specyficznych problemów związanych ze znakowaniem żywności;
- rozważanie problemów związanych z reklamowaniem żywności, szczególnie z uwzględnieniem oświadczeń żywieniowych i opisów wprowadzających w błąd.

Kraj aktualnie goszczący: Kanada

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Kontroli Żywności w Importie i Eksporcie oraz Systemów Certyfikacji

- opracowywanie wytycznych dla właściwych instytucji państw eksportujących i importujących oraz dla systemów certyfikacji dla ujednolicenia metod oraz procedur mających na celu ochronę interesów konsumentów, zapewnienie prawidłowych praktyk handlowych, a także umożliwienie międzynarodowego handlu żywnością;
- określenie zasad stosowania miar przez właściwe instytucje państw eksportujących i importujących w celu zapewnienia, w razie potrzeby, zgodności żywności z wymaganiami w szczególności dotyczącymi ochrony zdrowia;
- określenie limitów wykorzystania, a także systemów zapewnienia jakości, a także promowanie systemów identyfikacji umożliwiających jednostronny lub wielostronny handel żywności;
- opracowywanie wytycznych dotyczących formatu urzędowych świadectw (certyfikatów);
- opracowywanie wytycznych dotyczących wymiany informacji w handlu międzynarodowym.

Kraj aktualnie goszczący: Australia

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Pozostałości Pestycydów

- ustalanie maksymalnych poziomów pozostałości pestycydów w poszczególnych środkach spożywczych i grupach żywności;
- ustalanie maksymalnych poziomów pozostałości pestycydów w niektórych środkach żywienia zwierząt będących podmiotem handlu międzynarodowego w celu ochrony zdrowia;
- ustalenie priorytetowej listy pestycydów;
- określenie metod próbkowania oraz analiz pozostałości pestycydów w żywności i środkach żywienia zwierząt;
- rozważanie specyficznych problemów związanych z pozostałościami pestycydów;
- ustalanie maksymalnych poziomów zanieczyszczeń środowiskowych i przemysłowych wykazujących podobieństwo chemiczne lub inne do pestycydów.

Kraj aktualnie goszczący: Chiny

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności

- wyznaczenie priorytetowych zadań w kwestii pozostałości leków weterynaryjnych z żywności;
- ustalanie maksymalnych poziomów pozostałości leków weterynaryjnych;
- opracowanie kodeksów praktyki;
- rozważanie metod analiz i pobierania próbek w celu określania pozostałości leków weterynaryjnych w żywności.

Kraj aktualnie goszczący: Stany Zjednoczone Ameryki

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania

- definiowanie kryteriów dotyczących metod analiz i próbkobrania;
- opracowywanie metod analiz oraz próbkobrania, a także systemów zapewnienia jakości dla laboratoriów;
- rozważanie, zmiana oraz zatwierdzanie metod analiz i próbkobrania proponowanych przez komitety branżowe (oprócz pozostałości pestycydów i pozostałości leków weterynaryjnych);
- opracowanie procedur oraz planów dotyczących próbkobrania;
- rozważanie specyficznych problemów związanych z metodami analizy oraz próbkobrania;
- określanie procedur, protokołów, wytycznych dotyczących biegłości laboratoryjnej w badaniach żywności oraz oceny systemów zapewnienia jakości.

Kraj aktualnie goszczący: Węgry

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Żywienia oraz Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywieniowych

- analiza problemów i opracowywanie ogólnych postanowień dotyczących aspektów żywieniowych;
- opracowywanie norm, wytycznych i innych dokumentów dotyczących żywności przeznaczonej do specjalnych celów żywieniowych.

Kraj aktualnie goszczący: Niemcy

2.4. Zadania Komitetów Branżowych Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Higieny Mięsa

- opracowywanie norm i kodeksów praktyk w zakresie higieny mięsa i drobiu.

Kraj aktualnie goszczący: Nowa Zelandia

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Ryb i Przetworów Rybnych

- opracowywanie norm dla ryb świeżych, mrożonych lub przetworzonych w inny sposób oraz skorupiaków i mięczaków.

Kraj aktualnie goszczący: Norwegia

*

Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Świeżych Owoców i Warzyw

- opracowywanie norm i kodeksów praktyk dla świeżych owoców i warzyw;
- współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ oraz innymi międzynarodowymi organizacjami m.in. Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. *Organization for Economic Co-operation and Development* OECD) w zakresie opracowywania norm i kodeksów praktyk dla świeżych owoców i warzyw w celu wyeliminowania dublowania prowadzonych prac;
- współpraca z pozostałymi międzynarodowymi organizacjami w zakresie normalizacji świeżych owoców oraz warzyw.

Kraj aktualnie goszczący: Meksyk

Komitat KKŹ FAO/WHO ds. Przetworzonych Owoców i Warzyw

- opracowywanie norm dla wszystkich typów przetworzonych warzyw i owoców, produktów suszonych, groszku i fasoli w puszkach, dżemów, galaretek (oprócz soków owocowych i warzywnych);
- rewizja norm dla głęboko mrożonych owoców i warzyw.

Kraj aktualnie goszczący: Stany Zjednoczone Ameryki

*

Komitat KKŹ FAO/WHO ds. Mleka i Przetworów Mlecznych

- opracowywanie norm i innych dokumentów dotyczących mleka i przetworów mlecznych.

Kraj aktualnie goszczący: Nowa Zelandia

*

Komitat KKŹ FAO/WHO ds. Tłuszczów i Olejów

- opracowywanie norm dla tłuszczów i olejów pochodzenia zwierzęcego i roślinnego, margaryn i oliwy z oliwek.

Kraj aktualnie goszczący: Malezja

*

Komitat KKŹ FAO/WHO ds. Naturalnych Wód Mineralnych

- opracowanie norm dla naturalnych wód mineralnych.

Kraj aktualnie goszczący: Szwajcaria

2.5. Regionalne Komitety Koordynacyjne Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

W strukturze Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO wyróżniamy następujące Regionalne Komitety Koordynacyjne FAO/WHO dla:

- ▶ Europy
- ▶ Azji
- ▶ Afryki
- ▶ Bliskiego Wschodu
- ▶ Ameryki Łacińskiej i Karaibów
- ▶ Ameryki Północnej i Południowo-Zachodniego Pacyfiku.

2.6. Zadania Regionalnych Komitetów Koordynacyjnych FAO/WHO

- rozważanie problemów i potrzeb regionu, dotyczących norm żywnościowych i kontroli żywności;
- nawiązywanie kontaktów, wymiana informacji pomiędzy instytucjami uczestniczącymi w pracach kodeksowych w poszczególnych państwach regionu;
- wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi na temat problemów wynikających z kontroli żywności oraz wzmacnianie infrastruktury kontroli żywności;
- rozwój regionalnych norm dla produktów żywnościowych będących wyłącznie lub prawie wyłącznie przedmiotem handlu w danym regionie;
- rekomendowanie do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO rozwoju norm regionalnych na produkty będące w obszarze zainteresowania danego regionu, biorąc pod uwagę możliwość wprowadzenia tych produktów na rynek międzynarodowy;
- zwracanie uwagi Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO na aspekty mające szczególne znaczenie dla regionu;
- promowanie współpracy dotyczącej norm żywnościowych, podjętej przez wszystkie organizacje rządowe lub pozarządowe w danym regionie;
- pełnienie roli koordynatora w odniesieniu do danego regionu i innych funkcji powierzonych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO;
- działanie w kierunku przyjęcia przez państwa członkowskie z danego regionu norm oraz innych dokumentów kodeksowych, zatwierdzonych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

Polska coraz aktywniej uczestniczy w pracach prowadzonych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. 26 Sesja Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy, odbędzie w dniach 7 - 10 października 2008 roku w Warszawie.

2.7. Inne ciała pomocnicze

W strukturze Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO znajdują się również komitety, które tymczasowo zawiesiły prace nad dokumentami.

Wśród nich wyróżniamy:

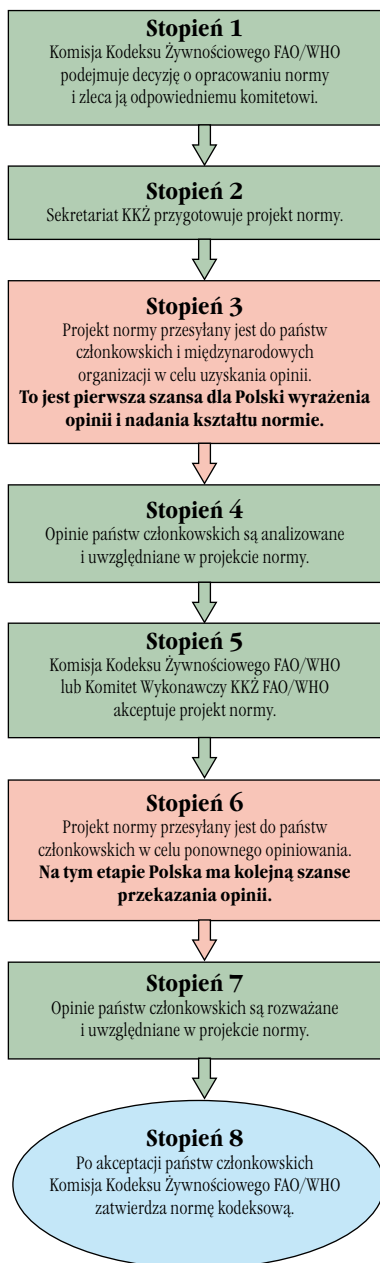
- Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Cukrów
- Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Zboż i Roślin Strączkowych
- Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Białek Roślinnych
- Komitet KKŻ FAO/WHO ds. Produktów Kakaowych i Czekoladowych.

Polska uczestniczy ponadto w pracach Międzyrządowych Grup Zadaniowych Ad Hoc do spraw:

- ▶ Żywności Głęboko Mrożonej
- ▶ Żywności Otrzymywanej Metodami Biotechnologicznymi
- ▶ Oporności Mikrobiologicznej.

3. OPRACOWYWANIE NORM KODEKSOWYCH

Jak wygląda 8 stopniowy proces opracowania normy?

Jak opracowywane są normy kodeksowe?

Potrzeba opracowania nowej normy może wyjść zarówno od państwa członkowskiego jak i od danego komitetu. Inicjatywa rozpoczęcia prac zlecana jest najbardziej odpowiedniemu komitetowi. Wszystkie normy muszą przejść 8 stopniowy proces opracowania, poczym zostać zaakceptowane przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. W proces opracowywania norm zaangażowane jest ponad 175 państw oraz międzynarodowe organizacje zrzeszające ekspertów, dlatego też może upłynąć wiele lat nim nowa norma kodeksowa zostanie przyjęta.

Jak długo może trwać opracowanie normy kodeksowej?

Nie można określić przeciętnego czasu opracowywania norm. Prace nad niektórymi normami mogą trwać dłużej niż nad innymi, w szczególności, gdy dotyczą one kontrowersyjnych zagadnień. Najważniejsze podczas prowadzonych prac jest zaangażowanie wszystkich państw członkowskich i osiągnięcie konsensusu na każdym etapie procesu. Ten fakt oraz odstępy pomiędzy spotkaniami Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i Komitetów oznacza, że 8 stopniowy proces opracowania normy może trwać wiele lat.

Nie zmarnuj okazji wyrażenia opinii !

Poziom 3 i 6 jest najlepszym momentem do przesłania opinii dotyczącej opracowywanej normy. Nie wolno tracić czasu czekając na poziom 8, gdyż jest on tylko formalnością.

A co dalej ?

Gdy norma kodeksowa zostanie zaakceptowana przez wszystkie kraje członkowskie i Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, kraje należące do WTO (także Polska), w miarę możliwości, wdrażają postanowienia do krajowego prawodawstwa.

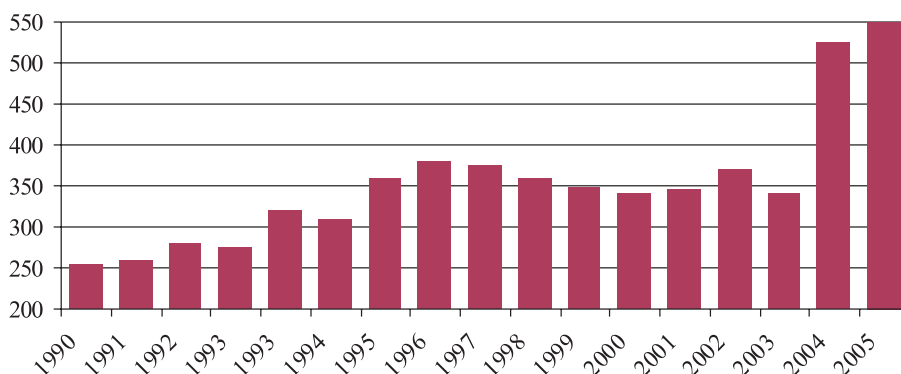
Jak mogę być włączony w prace kodeksowe?

Skontaktuj się z Punktem Kontaktowym Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski, który serdecznie zachęca do współpracy i aktywnego uczestnictwa w procesie tworzenia norm żywnościowych.

4. KORZYŚCI WYNIKAJĄCE ZE STOSOWANIA DOKUMENTÓW KODEKSOWYCH

4.1. Co oznacza *Codex Alimentarius* dla konsumentów?

Dzięki kodeksowym zasadom m.in. w zakresie znakowania żywności, substancji dodatkowych do żywności, pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń, higieny żywności, współczesny konsument może być pewny bezpieczeństwa i jakości żywności, co jest tym bardziej istotne, że światowy handel artykułami rolno-spożywczymi z roku na rok wzrasta. (rys.2).

Źródło: FAOSTAT

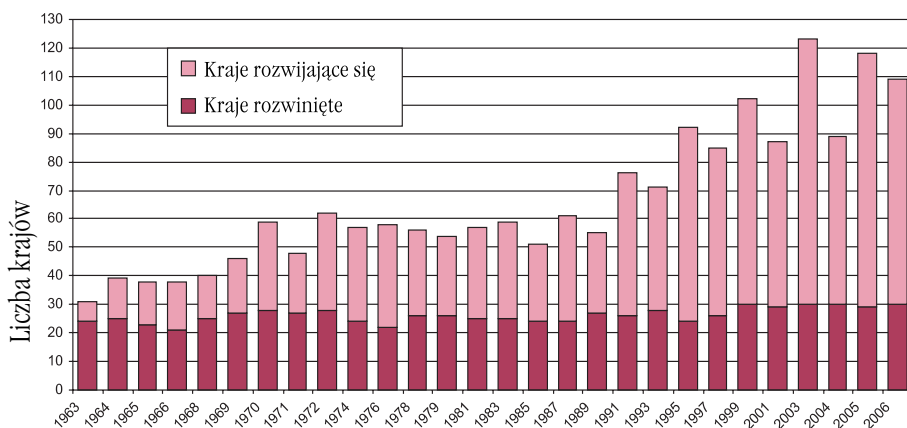
Rys. 2 Eksport żywności na świecie w latach 1990-2005 (w mld USD).

4.2. Jakie korzyści odnoszą producenci i eksporterzy żywności?

Producentom i eksporterom żywności, na stale rozszerzającym się rynku światowym, *Codex Alimentarius* zapewnia uniwersalne i jednolite zasady ułatwiające międzynarodowy handel.

4.3. *Codex Alimentarius* a kraje rozwijające się.

FAO i WHO stworzyły liczne programy, mające na celu pomoc we wdrażaniu norm *Codex Alimentarius* krajom rozwijającym się. Wsparcie obejmuje także wzmocnienie krajowego systemu kontroli żywności. W 2003 roku powstał m.in. Kodeksowy Fundusz Wsparcia *The Codex Trust Fund*, mający na celu zintensyfikowanie uczestnictwa ekspertów z tych krajów w pracach kodeksowych.

Źródło: Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Rys. 3 Udział w sesjach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (1963-2006).

4.4. Osiągnięcia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

- 99 % populacji świata posiada swoich reprezentantów w Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO;
- normy kodeksowe zapewniają bezpieczeństwo żywności produkowanej na całym świecie oraz przyczyniają się do rozwoju międzynarodowego handlu żywnością;
- Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ustanowiła ponad 1000 maksymalnych poziomów zawartości substancji dodatkowych do żywności i zanieczyszczeń oraz 3000 maksymalnych poziomów pozostałości pestycydów oraz leków weterynaryjnych w artykułach żywnościowych;
- setki norm, kodeksów praktyki oraz przewodników zostało ustanowionych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

4.5. Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO angażuje się w nowe zagadnienia, takie jak:

- badanie sposobów testowania bezpieczeństwa żywności genetycznie modyfikowanej;
- ustanawianie zasad lepszego przekazywania konsumentom wiedzy o żywności w zakresie wartości odżywczej;
- zarządzanie ryzykiem występowania patogenów żywności, takich jak *Listeria*, *Salmonella*, *Campylobacter*;
- szacowanie i redukcja narażenia zdrowia ludzi na występujące w żywności i paszach mikroorganizmów odpornych na antybiotyki.

5. KOMISJA KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO A UNIA EUROPEJSKA

Wspólnota Europejska Decyzją Rady Unii Europejskiej Nr 2003/822/EC z dnia 17 listopada 2003 roku przystąpiła do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działa na zasadzie jej członka, a nie jak dotychczas obserwatora.

Przy Radzie UE jako jej ciało pomocnicze działa Grupa Robocza ds. *Codex Alimentarius*. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO jest instytucją wiodącą dla Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* w procedurze koordynacji w Polsce, zgodnie z przyjętym przez Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej w dniu 3 października 2003 roku *Wykazem instytucji przedstawicieli Polski w pracach grup roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej*.

W momencie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz Wspólnoty Europejskiej do Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO pojawiła się konieczność wprowadzenia zmian w dotychczasowych zasadach współpracy z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, a także w wewnętrznej koordynacji prac w ramach uczestnictwa ekspertów krajowych w Grupie Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*.

Od dnia 1 maja 2004 roku Polska bierze czynny udział w procesie konsultacji i ustalania stanowisk w ramach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO uczestniczy w pracach grupy roboczej oraz w miarę możliwości i zgodnie z zakresem przypisanych kompetencji uczestniczy bezpośrednio w jej spotkaniach.

6. ROLA PUNKTU KONTAKTOWEGO KOMISJI KODEKSU ŻYWNOŚCIOWEGO FAO/WHO

Na mocy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz statutu Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, nadanego zarządzeniem Nr 15 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lipca 2005 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 8, poz.9) jednym z zadań IJHARS jest współpraca lub uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach zajmujących się jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz międzynarodowym obrotem tymi artykułami. W ramach tego zadania od 1 stycznia 2003 roku Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski.

Historia Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce jest tak długa jak działalność Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. W 1963 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO został zorganizowany w Polskim Komitecie Normalizacyjnym. Na mocy Zarządzenia Nr 91 Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 28 października 1964 roku (Dz. Urz. MHZ

Nr 26, poz. 171), funkcję prowadzenia Polskiego Sekretariatu (punktu kontaktowego) dla spraw współpracy z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO powierzono Centralnemu Inspektoratowi Standaryzacji (CIS), działającemu przy Ministerstwie Handlu Zagranicznego. W konsekwencji CIS został notyfikowany w Sekretariacie KKŻ FAO/WHO w Rzymie jako Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO dla Polski. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO pomimo zmian organizacyjnych, w wyniku których przejmowany był wraz z CIS-em przez kolejne ministerstwa, zachował ciągłość prac i kontakty z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

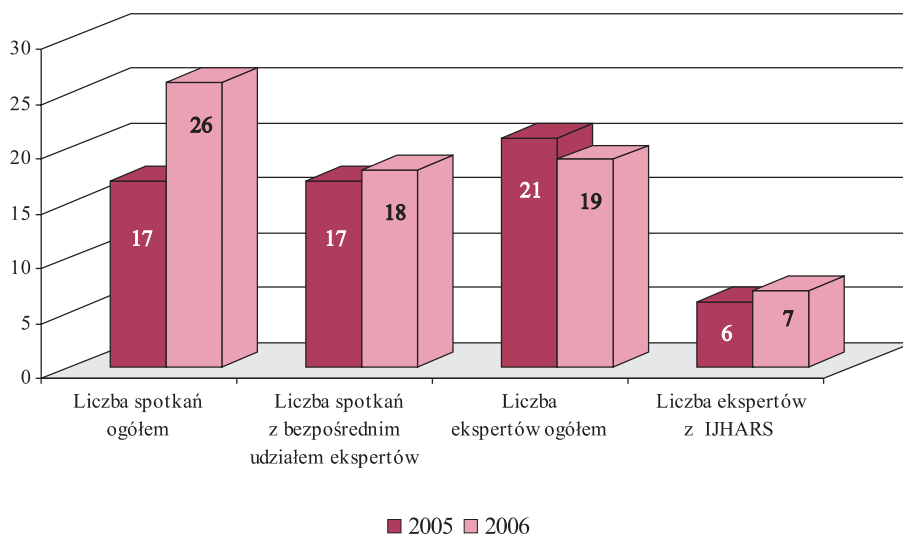
6.1. Najważniejsze zadania Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

- koordynacja opracowywania polskich stanowisk do norm, wytycznych i innych tekstów opracowywanych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- współpraca i uczestnictwo w pracach Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- pozyskiwanie kolejnych ekspertów współpracujących dla szerszego procesu opinowania dokumentów,
- promowanie działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- prowadzenie biblioteki oraz udostępnianie kodeksowych dokumentów zainteresowanym jednostkom.

6.2. Podsumowanie prac prowadzonych przez Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w latach 2005 - 2006

W 2005 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

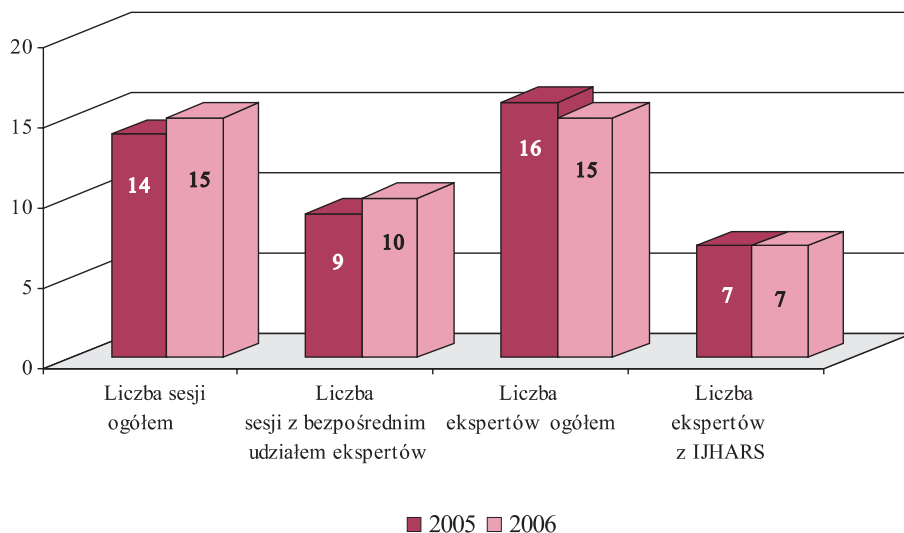
- 14 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO, w tym 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO
- 17 spotkań koordynacyjnych Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* w Brukseli (rys.4).

Rys. 4 Udział polskich ekspertów w spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* w latach 2005 - 2006.

W 2006 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

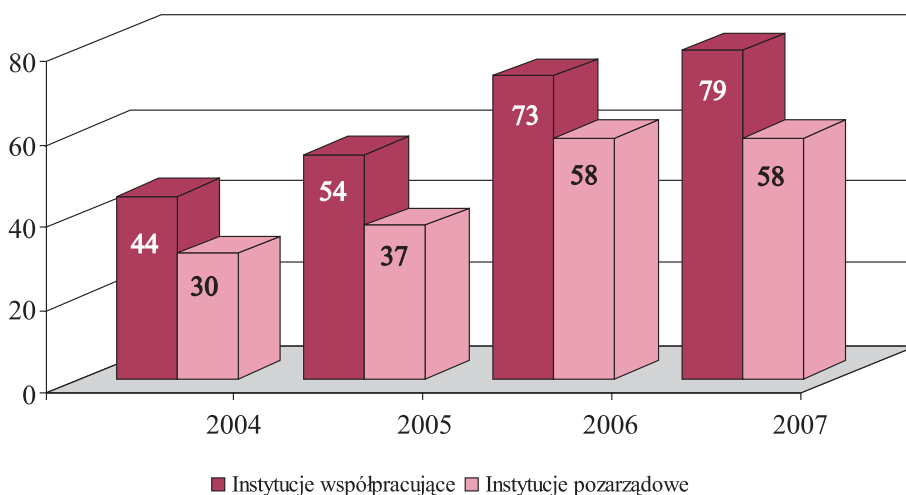
- 10 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO, w tym 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (rys.5).
- 18 spotkań koordynacyjnych Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius* w Brukseli.

Rys. 5 Udział polskich ekspertów w sesjach kodeksowych w latach 2005 - 2006.

Propagowanie norm, wytycznych i innych dokumentów Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO wśród producentów i eksporterów artykułów rolno-spożywczych, stowarzyszeń, organizacji branżowych, pozarządowych instytucji oraz poszerzanie kontaktów z krajowymi ekspertami w zakresie żywności, stanowi bardzo ważne zadanie dla Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO.

Z Punktem Kontaktowym KKŻ FAO/WHO współpracują eksperci z administracji publicznej, jednostek naukowo-badawczych, organizacji konsumentów i producentów żywności (rys. 6).

Rys. 6 Wzrost liczby instytucji współpracujących z Punktem Kontaktowym KKŻ FAO/WHO w latach 2004-2007.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do odwiedzania strony internetowej Głównego Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych: www.ijhars.gov.pl, gdzie w zakładce Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO odnajdą Państwo więcej informacji na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, planowanych sesji, spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*, a także zapoznają się z dokumentami kodeksowymi i sprawozdaniami przedstawicieli Polski z poszczególnych sesji.

Serdecznie zapraszamy Państwa do współpracy z Punktem Kontaktowym KKŻ FAO/WHO w ramach opiniowania dokumentów kodeksowych, tworzenia konstruktywnego i merytorycznego wkładu Polski w prace Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.